

**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
СХІДНО-ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СЛОВ'ЯНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Затверджую,
Голова Приймальної комісії
ВНЗ в.о. ректора
«Східно-європейський
слов'янський університет»
к.і.н. Л.М. Несух
28 лютого 2019 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ
З БІОЛОГІЇ**

**для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня «бакалавр»
на базі повної загальної середньої освіти
за спеціальністю 053 «Психологія»**

Розроблено на засіданні кафедри
психології, педагогіки та філології
(Протокол від «20» лютого 2019 р. № 7)

Схвалено Вченою Радою
(Протокол № 7 від 28 лютого 2019 р.)

Ужгород – 2019

Програма фахового вступного іспиту для вступу на навчання для здобуття освітнього ступеня «бакалавр» на базі повної загальної середньої освіти за спеціальністю 053 «Психологія»

Укладачі: к.пед.н., доц. Глоба Л.Г.

1. Загальні положення

Програма фахових випробувань для вступу на навчання за спеціальністю 053 «Психологія» є нормативним документом ВНЗ «Східно-європейський слов'янський університет», який розроблено кафедрою психології та педагогіки на базі повної загальної середньої освіти.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

Мета фахового випробування полягає у діагностиці рівня компетенцій, набутих вступниками у процесі навчання на базі повної загальної середньої освіти та необхідних для опанування навчальних дисциплін, передбачених програмою підготовки фахівця освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 053 «Психологія».

Вимоги до вступників. Для успішного опанування освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 053 «Психологія» вступники повинні:

- бути здатними до особистісного формування компетенцій, передбачених навчальними дисциплінами інтегрованого навчального плану підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр» спеціальністю 053 «Психологія».

Програма фахового випробування містить питання з біології, які відображають основні аспекти напряму підготовки та відповідають навчальним програмам загальноосвітніх навчальних закладів України.

Для виконання тестових завдань відведено одну академічну годину (45 хвилин).

2. Навчальні дисципліни та теми, що виносяться на вступні випробування

2.1. ЗАГАЛЬНА БІОЛОГІЯ

Перелік питань:

1. Зв'язки біології з іншими науками.
2. Рівні організації живої матерії.
3. Основні методи біологічних досліджень.
4. Проблеми пізнання суті життя.
5. Основні ознаки живого.

2.2. КЛІТИНА - СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА ОДИНИЦЯ ЖИВИХ ОРГАНІЗМІВ. БУДОВА ТА ЖИТТЄДІЯЛЬНІСТЬ КЛІТИН

Перелік питань:

1. Методи цитологічних досліджень.
2. Загальні уявлення про будову клітин прокариотів та еукариотів.
3. Поняття про біологічні мембрани: їхня структура, властивості та основні функції.
4. Транспорт речовин через мембрани.
5. Взаємозв'язок мембран в еукариотичній клітині та їхня участь у міжклітинній взаємодії.
6. Цитоплазма та її компоненти.
7. Одноядерні та багатоядерні клітини.
8. Диференціація ядер у клітині одноклітинних тварин.
9. Провідна роль ядра у процесах спадковості.
10. Взаємозв'язки між органелами в клітині.
11. Загальні уявлення про клітинний цикл.

2.3. ОБМІН РЕЧОВИН ТА ПЕРЕТВОРЕННЯ ЕНЕРГІЇ В ОРГАНІЗМІ

Перелік питань:

1. Загальні уявлення про обмін речовин та перетворення енергії в організмі.
2. Поняття про асиміляцію та дисиміляцію, пластичний та енергетичний обміни.
3. Етапи перетворення енергії в організмі: підготовчий, анаеробний (безкисневий) та аеробний (кисневий), їхнє біологічне значення.
4. Поняття про аеробне та анаеробне дихання.
5. Біосинтез білків та його етапи.
6. Генетичний код і його властивості.
7. Синтез нуклеїнових кислот, здатність молекул ДНК до самоподвоєння.
8. Загальні уявлення про фотосинтез; основні реакції його світлової та темної фаз.

9. Роль ферментів у забезпеченні процесів обміну речовин.

10. Взаємозв'язки процесів обміну речовин та перетворень енергії в організмах.

2.4. ВІРУСИ

Перелік питань:

1. Історія відкриття вірусів.
2. Місце вірусів у системі органічного світу.
3. Особливості будови та процесів життєдіяльності вірусів.
4. Механізми проникнення вірусів в організм та клітини хазяїна, їхнє розмноження.
5. Вплив вірусів на організм хазяїна.
6. Захисні реакції організму проти вірусних інфекцій.
7. Шляхи поширення вірусів у природі.
8. Роль вірусів у природі та житті людини.

2.5. СПАДКОВІСТЬ І МІНЛИВІСТЬ ОРГАНІЗМІВ

Перелік питань:

1. Основні генетичні поняття: ген, алель, рецесивність, домінантність, мінливість, спадковість, геном, генотип, фенотип, гомо- та гетерозигота.
2. Методи генетичних досліджень.
3. Закономірності спадковості, встановлені Г. Менделем: закон одноманітності гібридів першого покоління (закон домінування), закон розщеплення ознак, закон незалежного комбінування станів ознак.
4. Хромосомна теорія спадковості.
5. Генетика статі.
6. Модифікаційна (неспадкова) мінливість та її властивості.
7. Спадкова мінливість та її види.
8. Методи дослідження спадковості людини.
9. Медична генетика та її значення для охорони здоров'я.
10. Спадкові захворювання людини, їхні причини.

2.6. БІОЛОГІЯ ЛЮДИНИ

Перелік питань:

1. Біологія людини та її складові частини: анатомія, фізіологія, вчення про індивідуальний розвиток, антропологія, генетика та екологія людини.
2. Поняття про здоров'я і хворобу.
3. Будова і властивості клітин людини, їхній хромосомний набір.
4. Внутрішнє середовище організму: кров, тканинна рідина, лімфа.
5. Гормони, їхня хімічна природа та функції.
6. Можливі порушення діяльності залоз внутрішньої секреції, їхня профілактика.

7. Поділ нервової системи на центральну і периферичну частини.
8. Будова та функції спинного мозку.
9. Головний мозок, будова та функції його відділів.
10. Поняття про стрес та фактори, які його спричинюють.

3. Критерії та методика оцінювання фахового вступного іспиту

Вимоги до відповіді абітурієнта

В процесі фахового іспиту абітурієнт має виявити достатній рівень набутих знань і вмінь.

Для конкурсного відбору осіб при прийомі на навчання під час вступних випробувань до ВНЗ «Східно-європейський слов'янський університет» у 2019 році використовують шкалу від 100 до 200 балів з кожного випробування.

Підсумкова оцінка за результатами вступного фахового іспиту визначається за шкалою від 100 до 200 балів за такими критеріями:

191-200 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- повне, логічне та послідовне розкриття змісту матеріалу, поставленого завдання;
- вільне володіння спеціальною термінологією;
- досконале застосуванні одержаних знань, умінь та навичок з різних дисциплін для правильного вирішення всіх поставлених завдань.

161-190 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- послідовне розкриття змісту матеріалу, поставленого завдання;
- вільне володіння спеціальною термінологією, можливі деякі неточності;
- в основному правильне застосування одержаних знань, умінь та навичок з різних дисциплін для вирішення більшості поставлених питань.

124-160 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- зміст питань викладено частково, не завжди послідовно;
- у відповідях є помилки у використанні окремих понять;
- при вирішенні поставленого завдання абітурієнт не розуміє шляхів практичного використання одержаних знань.

100-123 бали абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- основний зміст завдання розкрито;
- допущено грубі помилки у відповідях;
- відсутнє володіння спеціальною термінологією.

У разі використання заборонених джерел абітурієнт на вимогу члена комісії залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.

4. Рекомендована література

1. Біологія: [навчальний посібник] / А.О.Слюсарєв, О.В.Самсонов, В.М.Мухін та інші; за ред. В.О.Мотузного. – К.: Вища школа, 1997.
2. Грін Н., Стаут У., Тейлор Д. Біологія/ под ред. Р.Сопера. (У 3-х томах). – Москва: «Мир», 1990.
3. Біологія: підручник для 6-го класу середньої загальноосвітньої школи / [М.М.Мусієнко, Ю.Г.Вервес, П.С.Славний, П.Г.Балан, М.Ф.Войцехівський]. – К.: Генеза, 2002.
4. Вервес Ю.Г. Зоологія: підручник для учнів 7-го класу середньої загальноосвітньої школи / [Ю.Г.Вервес, П.Г.Балан., В.В.Серебряков]. – К.: Генеза, 2002.
5. Шабатура М.Н. Біологія людини: підручник для учнів 8 класу середньої загальноосвітньої школи / [М.Н.Шабатура, Н.Ю.Матяш, В.О.Мотузний]. – К.: Генеза, 2001.
6. Шабатура М.Н. Біологія людини: підручник для учнів 9 класу середньої загальноосвітньої школи / [М.Н.Шабатура, Н.Ю.Матяш, В.О.Мотузний]. – К.: Генеза, 2001.
7. Загальна біологія: [підручник для учнів 10 класу середніх загальноосвітніх навчальних закладів] / М.Є.Кучеренко, Ю.Г.Вервес, П.Г.Балан, В.М.Войціцький. – К.: Генеза, 2001.
8. Загальна біологія: [підручник для учнів 11 класу загальноосвітніх навчальних] / М.Є.Кучеренко, Ю.Г.Вервес, П.Г.Балан, В.М.Войціцький закладів. – К.: Генеза, 2001.